

Verksamhetsberättelse 2024

AG Smittskydd vårdhygien

Dnr
Textansvarig, kontaktuppgifter
AG Smittskydd vårdhygien
Region Jönköpings län, Box 1024, 551 11 Jönköping
© Region Jönköpings län, www.rjl.se

Innehållsförteckning

Inledning	4
Medborgare och kund	6
Strategiska mål: Bästa plats att växa upp, leva, verka och åldras på	6
Process och produktion	7
Strategiska mål: Enklare vardag för invånare och medarbetare	7
Strategiska mål: Bästa möjliga kvalitet	7
Lärande och förnyelse	25
Strategiska mål: Bäst på att förbättra och förnya	25
Medarbetare	26
Strategiska mål: Sveriges bästa offentliga arbetsgivare med Sveriges bästa arbetsplatser	26
Ekonomi	27
Strategiska mål: God och hållbar hushållning	27

Bilagor

Bilaga 1: Epidemiologisk sammanfattning 2024

Inledning

Smittskydd Vårdhygien består av tolv heltidsanställda medarbetare som arbetar med smittskydd, vaccin, vårdhygien och Strama. Utöver det har tre läkare med annan huvudanställning uppdrag att arbeta med Strama-frågor på 20 % vardera.

Smittskydd har under året fortsatt arbeta med verksamhetsstöd bland annat i form av smittskydd i primärvården, hygien i förskolan och eliminering av hepatit c. Dessa arbetssätt är välfungerande och ligger i framkant om man jämför med andra regioner. Utöver det hanteras myndighetsuppdraget, med handläggning av smittskyddsanmälningar och paragrafärenden samt stöd till vården i smittspårning och utbrottsantering.

Smittskydd samordnar även arbetet med vaccinationer mot bland annat covid-19, influensa och pneumokocker. Under hösten provades flera nya arbetssätt med bland annat kallelser till alla över 80 år, vilket föll väl ut.

Vårdhygien stödjer vård- och omsorgsverksamheter i sluten- och öppenvård, primärvård, tandvård och kommun. Basala hygien- och klädrutiner (BHK) följs upp i alla dessa verksamheter och vårdhygien stöttar på olika sätt i arbetet med att förebygga vårdrelaterade infektioner. Utsedda hygienombud på fyller en viktig funktion för respektive enhets vårdhygieniska arbete. Under året har ett omfattande internt arbete gjorts med att kartlägga och utveckla hygienombudsprocessen, i dialog med våra kunder. Därigenom identifierades flera förbättringsområden, bland annat behovet av en lättillgänglig utbildning i BHK som nu håller på att tas fram.

En särskild utmaning under 2024 var det vårdrelaterade utbrott av vancomycinresistenta enterokocker (VRE) som pågick under en stor del av året och som föranledde stora smittspårningsinsatser. Sammanlagt smittades 35 patienter flera brister i bland annat städrutiner identifierades.

Strama arbetar för en rationell antibiotikaförskrivning. Antibiotikaförskrivningsdata följs upp på olika nivåer, exempelvis visas individuella förskrivningsmönster för varje läkare i samband med årliga besök till alla vårdcentraler. Strama och vårdhygien samarbetar kring konceptet Antibiotikasmart, som riktar sig till vårdcentraler och kliniker. Detta arbetssätt ger verksamheterna redskap att arbeta med hygien- och antibiotikafrågor på ett samlat sätt, som visat sig vara framgångsrikt. En viktig del i detta är den vårdhygieniska egenkontrollen. Flera av de brister som framkom i samband med VRE-utbrottet hade kunnat identifieras via den vårdhygieniska egenkontrollen, så fortsatt stöd till verksamheterna för att utföra denna egenkontroll regelbundet bedöms därför som angeläget.

Hela enheten arbetar även mycket med utbildningar och informationsmaterial, så som föreläsningar, e-utbildningar, utbildningsfilmer och kontinuerligt uppdaterad information på vår webbplats.

Måluppfyllelse ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet

	2024-12-31	Andel	2023-12-31	Andel
Antal mätetal som är uppfyllda	10	71 %	6	55 %
Antal mätetal som är delvis uppfyllda	2	14 %	3	27 %
Antal mätetal som inte är uppfyllda	2	14 %	2	18 %
Antal mätetal som mäts	14		11	

Mätetal som är uppfyllda:

- Andel av vårdcentraler som har utsedd smittskyddsansvarig
- Vaccinationstäckning MPR-vaccin
- Andel enheter i Folk tandvården som mäter följsamhet till BHK

- Andel enheter i primärvården som mäter följsamhet till BHK
- Antal antibiotikarecept per 1000 invånare
- Behandlingstid med Cefotaxim
- Antal antibiotikasmarta kliniker
- Antal antibiotikasmarta vårdcentraler
- Personalhälsa - Sjukfrånvaro %
- Ekonomi i balans

Mätetal som är delvis uppföljda:

- Andel vårdcentraler som genomfört vårdhygienisk egenkontroll (90 % mot målet 100 %)
- Andel influensavaccinerade 65+ (73 % mot målet 75 %)

Mätetal som inte är uppfyllda:

- Andel enheter som mäter följsamhet till BHK (73 % mot målet 80 %)
- Andel penicillin vid samhällsförvärvad pneumoni i slutenvård (37 % mot målet 60 %)

Medborgare och kund

Smittskydd, Vårdhygien och Strama har en mycket bred målgrupp inom såväl region och kommun som övriga samhället lokalt. Vi samverkar dessutom med en rad olika myndigheter och nätverk nationellt. Vi har en hög tillgänglighet på mail och telefon och lägger mycket tid på att tillhandahålla bra riktlinjer och information via vår webbplats. Många olika utbildningar erbjuds till en rad olika yrkeskategorier inom vård och omsorg. Vi vänder oss också direkt till invånarna i frågor som rör exempelvis smittspridning, vaccinationer och antibiotikaanvändning. Vi är mycket tillgängliga för lokalmedia, som är en viktig förmedlare av information till allmänheten.

Strategiska mål: Bästa plats att växa upp, leva, verka och åldras på

Framgångsfaktorer: Nöjda kunder och intressenter

Framgångsfaktorer: God tillgänglighet

Aktiviteter	Analys
God tillgänglighet och effektiv kommunikation med olika nivåer i verksamheterna och samhället	<p>Liksom under 2023 fortsatte vi i början av året att se ett stort antal invasiva infektioner med grupp A-streptokocker, vilket föranledde en del kommunikation med vården och media. Under hösten verkar antalet infektioner ha återgått till mer normala nivåer.</p> <p>Arbetet med att planera och genomföra vaccinationerna mot covid-19 och influensa pågick under hela året. Vi har intensifierat vårt samarbete med regionens hälsokommunikatörer i samband med vaccinationskampanjerna, för att få bättre genomslag i vissa svårnådda grupper. Ett nytt arbetssätt för i år var att en bokningsrobot utvecklades i samarbete med ITC och E-hälsa. Med hjälp av denna kallades alla invånare över 80 år till höstens vaccinationer. Detta ledde till en hög vaccinationstäckning i denna grupp och mycket nöjda omdömen i den enkät som genomfördes i samband med höstvaccinationerna.</p> <p>Ett nytt forum för informationsutbyte med barnkliniken etablerades under hösten, genom att smittskyddsläkaren deltar på barnklinikens morgonmöte en gång per månad. Målet är att smittskydd kan föra ut relevant information och samtidigt fånga upp epidemiologiskt läge och annat aktuellt från barnklinikens perspektiv. Detta har hittills fallit väl ut och kommer att fortsätta under 2025.</p> <p>Ett stort utbrott av VRE har pågått på Ryhov under sommaren och hösten, vilket föranlett en omfattande smittspårning och många kontakter med städ- och vårdverksamheterna.</p>

Framgångsfaktorer: God och jämlik hälsa

Process och produktion

Smittskydd Vårdhygien arbetar för att förebygga eller begränsa smittspridning och vårdrelaterade infektioner samt för en rationell antibiotikaanvändning. Vi har en stödjande funktion gentemot ett stort antal verksamheter och ett brett nätverk av samarbetspartners såväl lokalt som nationellt. Vi övervakar det epidemiologiska läget och sprider kunskap genom utbildningar, riktlinjer och information. En viktig del av det förebyggande arbetet är att samordna vaccinationer enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Smittskydd har även en myndighetsroll som framför allt handlar om de sjukdomar som regleras av Smittskyddslagen.

Strategiska mål: Enklare vardag för invånare och medarbetare

Framgångsfaktorer: Utveckling av arbetsätt och digitala tjänster

Uppdrag: Leda arbetet med och konkretisera planen för att nå målet att bli bäst i Sverige på digitala vårdtjänster och stödsystem

Aktiviteter	Analys
Stödja enheter och kollegor i arbetet med verksamhetsutveckling genom digitalisering.	Vår webbplats är ett centralt verktyg för att nå ut till verksamheterna och innehållet där uppdateras kontinuerligt. Utbildningar hålls i ökande utsträckning helt eller delvis digitalt. Exempelvis hålls chefsutbildningen och vaccinatorsträffarna digitalt i realtid och en ny vaccinationsutbildning för sjuksköterskor är uppbyggd som en ren e-utbildning i LoK. Smittskydd har även varit drivande i att tillsammans med E-hälsa och ITC ta fram en bokningsrobot som möjliggjort för vårdcentralerna att kalla alla över 80 år för vaccination, vilket gett en hög vaccinationstäckning och varit mycket uppskattat av invånarna.

Strategiska mål: Bästa möjliga kvalitet

Framgångsfaktorer: Hälsöfrämjande och sjukdomsförebyggande

Uppdrag: Förebygga och begränsa utbrott eller spridning av smittsamma sjukdomar i samhället

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Andel vårdcentraler som har utsedd smittskyddsansvarig	90 %	93 % 	Under året 2024 har ytterligare sju vårdcentraler utsett lokalt smittskyddsansvariga bland personalgruppen. Det innebär att vi under året gått från att 75 till 93 % av vårdcentralerna nu har en smittskyddsansvarig. Fokus inför kommande år är att inkludera de tre kvarvarande vårdcentralerna.

Aktiviteter	Analys
Smittskydd i primärvården	Arbetet med att stärka samarbetet mellan smittskyddsenheten och primärvården har fortgått under hela året. Fler vårdcentraler har haft besök från smittskyddsenheten och fler vårdcentraler har också utsett

Aktiviteter	Analys
	<p>lokalt smittskyddsansvariga.</p> <p>Att arbetet är angeläget och ger resultat märks inte minst genom att kontakten mellan smittskydd och primärvården blir mer och mer naturlig och att kunskap i olika saker efterfrågas.</p> <p>Kontakt och fortbildning med de lokalt smittskyddsansvariga på vårdcentralerna är en viktig förutsättning för arbetet. Under 2024 har två zoom-träffar och en fysisk träff i varje länsdel, erbjudits. Att ha både digitala och fysiska träffar har varit både ett önskemål från deltagarna, men har också visat sig vara mycket positivt, då framför allt dialog, både med smittskyddsgruppen men också vårdcentralerna emellan, underlättas vid de fysiska träffarna.</p>
<p>Utbildningar, föreläsningar Smittskydd</p>	<p>Under 2024 har smittskyddsens personal föreläst i ett flertal olika sammanhang. Många av dem är årligen återkommande som länssträffen tillsammans med livsmedelsinspektörerna och länsveterinärerna, mötet med STI-gruppen i region Jönköping, infektionskursen för sjuksköterskor, utbildning för AT- & ST-läkare och läkarstudenter samt de digitala informationsträffarna i samband med höstvaccinationerna. Smittskyddsläkaren föreläste också på regionens Hållbarhetsdag.</p> <p>Utöver detta har också ett tiotal föreläsningar hållits på skolor, arbetsplatser och för politiker med anledning av smittspårning av vissa sjukdomar samt redovisning av utbrotsutredningar.</p> <p>Externa föreläsningar har också hållits, både på nationell Stramadag och Örebro Universitet.</p>
<p>Hygien i förskolan</p>	<p>Arbetet med att stödja kommunerna till en friskare förskola har under året gått framåt. Vi har ett bra samarbete med 11 av regionens 13 kommuner och deras utvalda hygienombud. Varje år erbjuder smittskydd ett fysiskt utbildningstillfälle/återträff i kommunen för dessa ombud, där syftet är att motivera verksamheten till ett systematiskt och strukturerat arbete för att förebygga smittspridning i förskolan.</p> <p>Ett hygienombud är den på förskolan som får utbildning om smitta, smittvägar och hygienrutiner. Den person som på förskolan som är engagerad i hygienfrågor, inspirerar sina kollegor och kartlägger rutiner och arbetet med hygienfrågor på förskolan.</p> <p>Årets träffar har haft fokus på att uppmärksamma den uppdaterade vägledningen från Folkhälsomyndigheten. "Smitta i förskolan" Ett arbetsmaterial som riktar sig till huvudmän och personal i förskolan och som tar upp vanliga smittor som förekommer på förskolan, smittkedjan och vaccinationer. I vägledningen finns även information om hygienrutiner och åtgärder vid sjukdom och förslag på hur en förskola kan arbeta smittförebyggande.</p> <p>I Gislaved bjöds Barnhälsovården in som gästföreläsare för hygienombuden för att prata om svårbedömda fall, dvs barn som ofta har symtom som skulle kunna vara tecken på smittsam infektion, men som egentligen inte är smittsamma. Hur ska förskolan tänka då? Det blev ett uppskattat samarbete och vi kommer under året 2025 att erbjuda fler kommuner samma möjlighet.</p>

Aktiviteter	Analys
Koordinerade insatser för HCV-eliminering	<p>Året 2024.</p> <p>Samarbetsgruppen har under året arbetat aktivt för att nå WHO:s mål att kraftigt minska antalet personer som smittas med hepatit c, samt att erbjuda behandling till de som redan är smittade. Samarbetsgruppen består av läkare och sjuksköterskor från både smittskydd, infektion och psykiatriska kliniken.</p> <p>Som vägledning för regionerna finns en framtagen elimineringsplan med aktuella åtgärder som hjälp. En av huvudpunkterna handlar om att öka medvetenheten och kunskapen om hepatit c. För tredje året i rad anordnade vi en samverkansdag och bjöd in personal från verksamheter som i sitt arbete kommer i kontakt med personer som har en ökad risk för att vara smittade. Under dessa tre år har personal från de flesta av regionens behandlingshem, tröskelboenden, psykiatriska enheter, kommunernas representanter från socialtjänsten och andra berörde verksamheter deltagit. På träffarna har vi informerat om sjukdomen, behandling, målet med elimineringsarbetet och framförallt har hepatitsjuksköterskorna på infektionskliniken fått möjlighet att berätta om hur de arbetar, hur dom kan kontaktas osv. Detta året lyckades vi även bjuda in en peer som berättade om sina egna erfarenheter av att bli fri från ett narkotikamissbruk, få diagnosen hepatit c och sedan ur han tog sig igenom sin behandling via infektionskliniken. Nu beskriver deltagarna att de har bättre kunskap om hepatit c, hur och vad de kan göra för att hjälpa sina patienter, brukare eller personer som de kommer i kontakt med när frågor uppkommer. Samarbetsgruppen har bestämt att vi nått målen i denna grupp och att vi inte kommer hålla någon mer utbildningsdag utan gå vidare med nya uppslag.</p> <p>I år har även sjuksköterskorna från infektion och psykiatri testat att åka ut och hålla information om hepatit och våra spututbyten, samt erbjuda provtagning på plats på olika platser där personer med missbruk befinner sig. De har varit på Hela Människan i Jönköping, Nässjö och Värnamo. Bland de som tackade ja till provtagning var en relativt stor andel positiva för hepatit c, vilket talar för att denna typ av uppsökande verksamhet är effektiv och något vi skulle vilja utveckla mer.</p> <p>Årets nationella sprututbyteskonferens anordnades i år i Jönköping på Spira. Där fick vi möjligheten att berätta om hur vi i vår region arbetat och sjuksköterskorna på infektionsmottagningen fick presentera sin resa till Kanada, en resa som sponsrats att stipendier från Signe Thorfinn.</p> <p>Under året 2024 upptäcktes 38 ny fall av hepatit c i regionen, varav 7 var återsmittade. Förutom spontant utläkta fall, avlidna eller fall som flyttats över till annan region är vid årets slut redan samtliga behandlade, eller planerade för behandling inom kort. Detta visar vilket väl utvecklat samarbete vi lyckats bygga upp mellan smittskydd, infektionskliniken och olika delar av missbruksvården. Att snabbt kunna erbjuda behandling till nyupptäckta fall är avgörande för att eliminera smittspridningen.</p>
Utbrottsshantering smittskydd	Under 2024 deltog och genomförde Smittskyddsenheten nio utbrottsutredningar. Flertalet av dem berörde olika typer av tarmsmittor. Två av de större utbrotten har föranlett

Aktiviteter	Analys
	<p>nationella utredningar.</p> <p>I slutet av 2023 och i början av 2024 insjuknade ett stort antal personer i cryptosporidiuminfektion, vilket ledde till att en nationell utbrottsgrupp tillsattes, samordnad av Folkhälsomyndigheten. En fall-kontroll studie genomfördes och kunde bekräfta hypotesen att smittkällan var grönkål i olika rätter i salladsbar. Detta trots att någon mikrobiologisk analys av grönkål inte var möjlig. Av de 60 personer i Sverige som bedömdes ingå i utbrottet, återfanns 23 personer i Region Jönköpings län.</p> <p>Under 2024 sågs en tydlig ökning av antalet fall av salmonella i Sverige. Efter ett intensivt utredningsarbete av smittskyddsmyndigheterna tillsammans med Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket, inklusive en fall-kontroll-studie, kunde två olika livsmedel identifieras som smittkälla. I ena fallet handlade det om alfaalfa-groddar och i det andra fallet var det ägg importerade från Ukraina.</p> <p>Efter att tävlingen Ironman 70.3 genomfördes i Jönköping i juli 2024 inkom ett flertal anmälningar om personer som insjuknat med mag- och tarmsymtom efter tävlingen till Jönköpings kommun och till smittskyddsmyndigheten. Utredning påbörjades och efter intervjuer, provtagning samt annan information, bedömdes den troliga smittkällan vara kontaminerat vatten i Munksjön. Natten innan tävling var det ett kraftigt regnoväder i Jönköping, vilket lett till breddning av avloppsvatten vid reningsverket Simsholmen vid Munksjöns södra ände. Kraftig blåst bidrog också till att många deltagare fick i sig ovanligt mycket vatten under tävlingen, vilket kan ha bidragit till insjuknandet.</p> <p>Under sommaren 2024 utreddes ett mässlingsfall i regionen, för första gången på flera år. Personen hade smittats utomlands, men exponerade ett flertal personer i vår region. Provtagning och vaccination av exponerade genomfördes och inga ytterligare personer insjuknade.</p>

Uppdrag: Förebygga vårdrelaterade infektioner

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Andel enheter som mäter följsamhet till BHK	>80 %	73 % 	<p>Sammanfattning 2024</p> <p>Medicinsk vård har inte heller under 2024 uppnått målvärdet på 80% andel mätande enheter under en enda månad. Resultatet varierade mellan 45-75%.</p> <p>Kirurgisk vård har uppnått målvärdet under fem månader med ett resultat mellan 51-86%, vilket är en klar förbättring ifrån 2023.</p> <p>Psykiatri, rehabilitering och diagnostik har uppnått målvärdet en gång med ett resultat mellan 48-86%, vilket är en försämring jämfört med 2023.</p> <p>I särklass bäst och lika bra som 2023 är Vårdcentraler inom vårdval som uppnått målvärdet under 11 månader med ett resultat mellan 78- 96%.</p>
Andel enheter i Folktandvården som mäter följsamhet till BHK	70 %	76 % 	Målet att 70 procent av alla mätande enheter skulle genomföra mätningar av BHK varje månad har uppnåtts åtta av 12 månader. Detta är en stor förbättring jämfört med 2023 då målet nåddes två av 12 månader. Ett aktivt arbete

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
			har genomförts med hygienombuden med hjälp av Folk tandvårdens hygienteam.
Andel enheter i primärvården som mäter följsamhet till BHK	85 %	95 % 	Målet att 85 procent av alla vårdcentraler inom vårdval ska mäta BHK varje månad är uppfyllt alla månader.
Andel vårdcentraler som genomfört vårdhygienisk egenkontroll	100 %	90 % 	Målet att alla vårdcentraler inom vårdval ska ha genomfört vårdhygienisk egenkontroll under 2024 uppfylldes inte helt då 36 av 40 vårdcentraler genomförde egenkontrollen. Det har varit en stor framgång att införa kravet att vårdhygienisk egenkontroll ska genomföras i konceptet antibiotikasmart vårdcentral under 2024 och framåt. Skulle behöva arbeta mer med att stötta de som inte gjort egenkontrollen än vad som gjorts under året.

Aktiviteter	Analys
Hygienombud slutenvård	<p>Hygienombudsträffar har genomförts på regionens tre sjukhus under maj och november.</p> <p>Arbete pågår internt med att se över hygienombudsprocessen, se aktiviteten Processutveckling vårdhygien. Intervjuer med hygienombud och chefer är genomförda, resultatet har sammanställts och arbetet med att utveckla processen utefter resultatet och kundens behov pågår.</p> <p>Arbete med Årshjulet för hygienombud har fortsatt under året. Under våren gjordes en utvärdering av Årshjulets effekt. En enkät skickades till vårdenhetschefer och hygienombud inom slutenvård, primärvård och kommunal vård och omsorg och den besvarades av 289 personer. Resultatet visar att de som använder Årshjulet utför fler aktiviteter på sina enheter, de upplever en förbättrad följsamhet till hygienrutiner och att hygienfrågor diskuteras mer bland personalen. Samtliga aktiviteter i Årshjulet justeras utefter resultatet.</p>
Vårdhygienisk samverkan med Folk tandvården	<p>Under året bestämdes att Vårdhygien tillsammans med Region Västmanland skulle ta fram en vårdhygienisk egenkontroll för tandvård. Ett utkast på egenkontroll färdigställdes i slutet av året och ska testas av flera chefer inom Folk tandvård i båda regioner i januari 2025.</p> <p>Utbildning och introduktion har genomförts för Folk tandvårdens nya hygienteam, vars uppdrag är att driva det vårdhygieniska arbetet inom Folk tandvården. Vårdhygien och hygienteamet har haft möten varje månad under året där arbetet har planerats och Vårdhygien har hjälpt till med vårdhygieniska frågor. Vårdhygien har kontinuerligt stöttat Folk tandvårdens medarbetare med vårdhygieniska frågor och hjälpt till vid framtagandet av rengöringsrutiner.</p> <p>Under året har två digitala grundutbildningar genomförts för nya hygienombud inom Folk tandvården. Två fysiska hygienombudsträffar har genomförts på Spira med många deltagare. Deltagarna har under året bland annat fått utbildning i basala hygienrutiner och smittspridning, hur de kan återkoppla resultat av mätningar till kollegor och chefer,</p>

Aktiviteter	Analys
	hur brister kan identifieras i hygienarbetet och hur ett enkelt förbättringsarbete kan genomföras på enheten.
Vårdhygienisk samverkan med primärvården	<p>Vårdcentralernas arbete med ökad god hygienisk standard</p> <p>Baserat på deltagande på 29 vårdcentralers vårdhygieniska egenkontroller sammanställdes de största vårdhygieniska problemen som vårdcentralerna skulle arbeta med under 2024. De största vårdhygieniska riskerna bedömdes vara att knappt någon vårdcentral hade en tillräckligt bra regelbunden och daglig städning samt att rutiner för desinfektion av medicinteknisk utrustning saknades. De flesta vårdcentraler förvarade stora mängder rent eller sterilt engångsmaterial på bänkar och vagnar som var synligt smutsiga och dammiga. Nästan ingen vårdcentral förvarade sterilt material på ett korrekt sätt och sterilförråd saknades. Många saknade goda rutiner i desinfektionsrummet.</p> <p>Genomsnittsvärdet på antal utförda åtgärder under ett år efter genomgång av egenkontroll var fem åtgärder. Den åtgärd som flest vårdcentraler hade genomfört under 2024 efter genomgången vårdhygienisk egenkontroll var att de hade rensat på bänkytor och vagnar i undersökningsrum och börjat förvara rent och sterilt engångsmaterial i skåp och lådor. Den andra mest utförda förbättringen var att skapa sterilförråd som uppfyllde kraven i den vårdhygieniska egenkontrollen. De tredje mest utförda åtgärderna var att lägga till BHK i introduktionsprogram för nyanställda samt att införa en stående hygienpunkt på APT. Fler vanligt förekommande förbättringar var att desinfektionsrum uppfyllde egenkontrollens krav, de hade börjat desinfektera medicinteknisk utrustning mellan patienter samt tagit bort draperier i undersökningsrum.</p> <p>Diagnoskod vårdrelaterad infektion</p> <p>Under året har Vårdhygien samarbetat med utvecklingschef och chefsläkare för Bra Liv samt med Bra Livs nätverk för diagnoskodning och tagit fram ett bedömningsunderlag för att sätta diagnosen vårdrelaterade infektioner i primärvården. En LOK-utbildning i att diagnoskoda VRI är nästan färdig.</p> <p>Övrigt</p> <p>Vårdhygien har under året närvarat och stöttat åtta vårdcentraler vid genomgång av vårdhygienisk egenkontroll. På grund av det framtagna Årshjulet till hygienombud är det fler hygienombud som har genomfört minst en hygienaktivitet på sin arbetsplats varje månad under 2024 jämfört med mätningar under 2023 med syfte att öka kunskap och följsamhet om vårdhygien hos kollegor. Under året har två digitala nätverksträffar och två fysiska träffar på olika orter genomförts för hygienombud på vårdcentral. Arbete har genomförts med två byggprojekt inom primärvården. En monter har bemannats på Bra Livs Mötesarena under fyra heldagar där posters från miljöodlingar tagna på olika vårdcentraler har varit underlag för diskussion.</p>
Utbrottshantering Vårdhygien	<p>Förutom några enstaka caliciutbrott så har året helt präglats av det VRE-utbrott som pågått ifrån april till december. Ifrån Vårdhygiens sida så har det inneburit mycket arbete med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smittspårning, journalgranskningar och

Aktiviteter	Analys
	<p>kartläggning av exponerade patienter inklusive uppföljande kontakter för provtagning och uppföljning av provsvar (ca 1600 patienter provtogs, ca 35 har funnits positiva och 1 patient har fått en allvarlig infektion).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utbrottsmöten. • Miljöodlingar på vårdavdelningar. • Återkommande insatser med hjälp och stöd till städorganisationen. • Utbildningsinsatser och arbetsplatsbesök samt diskussion med chefer och medarbetare om städrutiner och följsamhet till BHK. • Stöd till hygienombud. <p>Lärdomar ifrån utbrottet</p> <p>Bidragande orsaker till smittspridning;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Snabba, frekventa omflyttningar av patienter inom och mellan avdelningar. • Bristande följsamhet till BHK, rengöringsrutiner och städriktlinjer. • Gränsdragningslistor för städning som antingen helt saknats, funnits men inte varit kända, funnits men inte varit kompletta eller varit kända men inte tillämpats. • Skadade ytskikt på möbler och inredning. <p>För att förhindra smittspridning är det viktigt att genomföra VEK som identifierar dessa brister, vilket ger verksamheterna möjlighet att jobba proaktivt. En erfarenhet ifrån utbrottet är att när det finns god följsamhet till befintliga rutiner och riktlinjer så stoppar vi smittspridningen.</p>
<p>VRI-förebyggande aktiviteter Vårdhygien</p>	<p>Under året har som vanligt många utbildningstillfällen genomförts. Samarbetet gentemot städorganisationen har fördjupats under året där bland annat utbildningstillfälle för första linjens chefer hållits och utbildningsmaterial för servicepersonal tagits fram. En särskild utbildningssatsning om basala hygienrutiner har påbörjats gentemot läkargruppen, där alla kliniker inom slutenvården kommer att besökas inom en treårsperiod. Som ett led i prioritering av vårdhygiens resurser så har de regelbundna träffarna med omvårdnadslärarna avslutats.</p> <p>Under året har arbetsgruppen LAG-VRI startats upp med representanter ifrån Strama, Vårdhygien, chefsläkare och patientsäkerhet och Qulturum. Arbetet har gått trögt då syftet med arbetsgruppen varit oklart.</p> <p>Mycket arbete har lagts på att ta fram och förankra en regional handlingsplan för att förebygga VRI samt en checklista för vårdgivare.</p> <p>Vårdhygien har under året blivit mer involverat i Antibiotikasmart klinik och samarbetet kommer att fortsätta att utvecklas under 2025.</p> <p>Vårdhygien har också deltagit i att utveckla frågor i Cosmic Insight i syfte att identifiera patienter med ökad risk att drabbas av vårdrelaterade infektioner.</p>

Aktiviteter	Analys
<p>Vårdhygienisk samverkan med kommunal vård och omsorg</p>	<p>Kontinuerlig samverkan, rådgivning och stöd i vårdhygieniska frågor har skett under året framförallt med medicinskt ansvariga sjuksköterskor i respektive kommun. Men även till stor del direkt med verksamheter, chefer, omvårdnadspersonal och hygienombud, liksom andra privata aktörer. Fokus under året har varit vårdhygieniskt strategiarbete, utbildning och aktiviteter i samband med smittspridning i verksamheter och smittspårning av multiresistenta bakterier (MRB) samt stöd vid upphandlingsarbete och ny- och ombyggnation av lokaler.</p> <p>Vårdhygien har träffat förvaltningsledning i Nässjö och Jönköpings kommun och lyft vårdrelaterade infektioner och vägledning för vårdhygieniskt arbete, samt vikten av uppföljning. Detta som stöd i deras strategiska arbete för att uppnå en god hygienisk standard. Andra aktiviteter med samma syfte har varit;</p> <ul style="list-style-type: none"> • gemensam träff med hygienombud och chefer i Vaggeryds kommun, där de tillsammans gått igenom Vårdhygienisk egenkontroll i sin verksamhet. • inspirationsträff med hälso- och sjukvårdsenheten i Vaggeryds kommun, med temat VRI och hur kan vi jobba med våra mätresultat. • grundutbildning Vårdhygien för chefer inom region och kommun. • vårdhygieniska riktlinjer har tagits fram eller reviderats, exempelvis för städning, vägglöss, blodburen smitta och andningshjälpmedel. • följsamhetsmätning av Basala hygienrutiner och klädregler (BHK) under vår och höst. <p>12 av 13 kommuner har deltagit och tillsammans genomfört ca 3000 observationer/skattningar av BHK vid respektive mättillfälle. Under våren sågs följsamheten till BHK i länet (64%) gå ned, likt vad som setts nationellt under senaste åren. Men under hösten ökade åter igen följsamheten till BHK i länet (68 %). Det främst som ett resultat av att följsamhet till klädreglerna blivit bättre. Beslut har även tagits i E-hälsorådet att stödja förslag om direktupphandling av IT-verktyg för mätning av basala hygienrutiner och klädregler, med möjlighet för länets kommuner att avropa.</p> <p>Grundläggande utbildning för nya hygienombud har erbjudits under året för verksamheter inom äldre- och funktionshinderomsorgen. Stort deltagande både vår och höst vid 24 utbildningstillfällen á 3h i Värnamo, Jönköping, Eksjö och Nässjö. Även uppföljningsträffar för hygienombud har skett i enlighet med kommunens struktur för kontinuerlig kompetensutveckling i Gislaved, Eksjö och Värnamo. Under året har även utbildning regelbundet getts till personliga assistenter inom Kooperativet Olja med fokus på smitta, smittspridning och kloka arbetssätt att bryta smittvägar.</p> <p>Smittspårning och utbrottshantering har genomförts i flera fall under året. I ett fall rörde det sig om återkommande streptokockinfektioner på särskilt boende i Vetlanda, med flera fall av hudinfektioner hos vårdtagare och övre luftvägsinfektioner hos personal. Flertalet smittspårningar av</p>

Aktiviteter	Analys
	<p>MRB har genomförts. De flesta har rört MRSA och i två fall har utredningsarbete visat att smittspridning sannolikt skett (särskilt boende och inom hemtjänst/hemsjukvård). Smittspårning av VRE har varit mest omfattande, men ingen smittspridning har konstaterats inom äldre- och funktionshinderomsorgen. Ytterligare en smittspårning har gjorts runt ett nyupptäckt fall av ESBL carba på korttidsenhet, utan att någon smittspridning på enheten konstaterades. Ett större skabbutbrott har pågått under hösten på ett särskilt boende. En rad åtgärder vidtogs och utbrottet kunde avslutas i november.</p> <p>Vårdhygien har även funnits som stöd vid frågeställningar kring upphandling av spol- och diskdesinfektorer i Eksjö och Vetlanda liksom kemiska desinfektionsmedel i Värnamo kommun, samt generellt gällande utbyte i länet av kemiskt desinfektionsmedel med sporicidal effekt. Vårdhygien har även deltagit i planering av ny- och ombyggnation av LSS-bostad i Vetlanda, särskilt boende i Jönköping, tvätterier i Eksjö och bårhus samt bisättningsrum i Vaggeryd.</p>
<p>Processutveckling Vårdhygien</p>	<p>Vårdhygien har under 2024 tagit fram ett arbetssätt för att kartlägga och kvalitetssäkra enhetens processer. Uppdraget var att ta reda på vilka processer som är värdeskapande för att nå Vårdhygiens övergripande uppdrag. Verktuget ”Framgångsinsikt för regioner” har använts vid införandet av ett processororienterat arbetssätt.</p> <p>Själva processarbetet började med att enhetens samlade aktiviteter identifierades med hjälp av verktuget Pick-Graph, där de kartlades och skattades utifrån arbetsinsats och effekt. Ett gemensamt lärande blev att Vårdhygien inte visste vad många av aktiviteterna hade för effekt.</p> <p>Nästa steg blev att ta fram en systemkarta över Vårdhygiens kärnprocesser, stödprocesser och ledningsprocesser. Det skapades en systemkarta för nuläge och en för önskad målbild. Den kärnprocess som valdes ut att utveckla under våren 2024 var hygienombudsprocessen.</p> <p>För att kunna arbeta utifrån kärnprocesserna i det dagliga arbetet har Vårdhygien tagit fram ett nytt arbetssätt där kärnprocesserna åskådliggörs på en whiteboard där vi veckovis följer upp hur arbetet fortlöper. Resultatet hittills är att vi har börjat fatta gemensamma beslut kring prioritering och omprioritering för vad som är bäst för enheten och gruppen. Arbetssättet togs i bruk i november och ska utvärderas under våren 2025.</p> <p>I utvecklingen av hygienombudsprocessen har bland annat intervjuer med kunden genomförts där syftet var att hjälpa kunderna att identifiera vad de behöver för att nå uppsatta mål. Resultatet ifrån intervjuerna kommer att ligga till grund för fortsatt utveckling av processen under 2025.</p> <p>Inför 2025 så har verksamhetsplanen i Stratsys byggts om så att den utgörs av Vårdhygiens kärnprocesser. Verksamhetsplanen speglar nu den nya strategin så att vi jobbar med de processer som skapar mest värde för kunden.</p> <p>Resultat av verktuget ”Framgångsinsikt för regioner” och resultat av processororienterat arbetssätt 2024:</p> <p><i>Skapar värde med vår målgrupp</i></p> <p>Under året har enheten lärt sig hur man skapar värde</p>

Aktiviteter	Analys
	<p>tillsammans med målgruppen genom att vi har involverat målgruppen vid utvecklingen av hygienombudsprocessen.</p> <p><i>Leder för hållbarhet</i> Under det gångna året så har enheten börjat arbeta med att skapa mesta möjliga värde med de resurser som finns att tillgå genom arbetssättet med whiteboarden. En långsiktig plan för 2025 har tagits fram baserat på strategiskt viktiga processer att utveckla för att på ett hållbart sätt förbättra verksamheten.</p> <p><i>Involverar motiverade medarbetare</i> Genom arbetet med processkartläggningens alla steg så diskuterar och involveras medarbetarna nu i högre grad kring hur vi ska nå verksamhetens mål i flera av kärnprocesserna.</p> <p><i>Utvecklar värdeskapande processer</i> Tidigare saknades ett arbetssätt där vi systematiskt utvecklade verksamhetens processer baserat på fakta och målgruppens behov och önskemål. Under året har ett sådant arbetssätt tagits fram och påbörjats.</p> <p><i>Förbättrar verksamheten</i> Under året så har vi blivit bättre på att utforma mål utifrån vad vi vill uppnå samt att ta reda på vad som behövs för måluppfyllelse. Nu finns ett arbetssätt på enheten där vi arbetar med ständiga förbättringar.</p>

Uppdrag: God följsamhet till vaccinationsrekommendationer

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Andel influensavaccinerade 65+	>75 %	73 % 	Vid årsskiftet hade 73 % av alla över 65 år vaccinerats mot influensa. Troligen kommer denna siffra att stiga något ytterligare innan insatsen avslutas en bit in på 2025, vilket placerar oss bland de bästa i landet och nära WHO's mål på 75 %. I gruppen som är 80 år eller äldre ligger vaccinationstäckningen ännu högre, på 81 %.
Vaccinationstäckning MPR-vaccin	>95 %	95,7 % 	Fortsatt hög vaccinationstäckning. Data kommer från Nationella vaccinationsregistret och gäller 2023, dvs barn födda 2021.

Aktiviteter	Analys
Influensavaccinationskampanjen	<p>Inför säsongen planerades arbetet både internt, regionalt och nationellt genom möten med bland andra Folkhälsomyndigheten, vaccinföretag och regionens kommunikationsavdelning. En planering som sträcker sig över större delen av året.</p> <p>En nyhet för 2024 var att årets vaccinationsstart tidigare lades med cirka tre veckor till den 15 oktober. Detta med anledning av att en tidigare smittspridning av covid-19 förväntades, samtidigt som samvaccination mot influensa och covid-19 bedömdes vara ett effektivt och framgångsrikt arbetssätt.</p> <p>För att stötta personal som arbetar med vaccinationer anordnades under hösten digitala träffar om den kommande vaccinationsinsatsen (covid-19, influensa och pneumokocker). I år valde vi att dela upp</p>

Aktiviteter	Analys
	<p>informationsträffarna på fyra tillfällen, där två av dem var särskilt inriktade till personal som arbetar inom kommunal hälso- och sjukvård medan de andra två hade fokus på regionens personal.</p> <p>För att nå regionens invånare med information om erbjudande om vaccinationer spreds budskapet via bland annat affischer och digitala annonser i olika media. En tidning med fokus på höstens vaccinationer, liksom ett SMS med uppmaning om vaccination, skickades ut till alla länsinvånare över 65 år. Smittskyddsläkarens medverkan i olika media som TV och radio är också en viktig väg att nå ut med information.</p> <p>En majoriteten av länets vårdcentraler kallade alla sina listade invånare över 80 år för vaccination. Till vårdcentralernas hjälp hade regionens IT-avdelning tagit fram en robot som förenklade bokning och hantering av kallelserna. Detta bedöms ha haft en väldigt positiv effekt då vi har en mycket god vaccinationstäckning i denna grupp.</p>
Samverkan med barnhälsovården och elevhälsan	Vi har haft viss kontakt med barnhälsovården angående det epidemiologiska läget, främst angående RS-virus och kikhosta. Dessutom har samverkan med barnhälsovården kring Hygien i förskolan testats, då BVC deltog i en träff med hygienombuden. Detta föll väl ut och planeras att genomföras i fler kommuner under nästa år.

Uppdrag: Beredskap för epidemi/pandemi och karantänsflygplats

Aktiviteter	Analys
Uppdaterad epidemi- /pandemiplan och handlingsplan för karantänsflygplats	En uppdaterad pandemiplan har antagits under året. Smittskydd har under året även färdigställt grunderna till en uppdaterad plan för karantänsflygplats, som för närvarande hanteras vidare av beredskapsenheten.

Framgångsfaktorer: Säker verksamhet

Uppdrag: Under planperioden anpassas Region Jönköpings läns patientsäkerhetsarbete till Socialstyrelsens nationella handlingsplan för ökad patientsäkerhet, Agera för säker vård.

Aktiviteter	Analys
Implementering av vårdhygieniska egenkontroller	<p>Hygiensjuksköterskor har under året deltagit i ca 20 egenkontroller på vårdavdelningar och mottagningar. Av checklistor för vårdhygienisk egenkontroll (VEK) i Stratsys framgår att 54 enheter inom Kirurgisk vård, Medicinsk vård samt Psyk, rehab och diagnostik har genomfört VEK med Stratsys checklistor som stöd.</p> <p>Inför 2025 har checklistorna reviderats utifrån erfarenheter och Vägledning för vårdhygieniskt arbete och antalet frågor kommer att bli färre.</p>
Chefsutbildning	Under året har fyra digitala utbildningstillfällen genomförts med ca 10- 15 deltagare vid varje tillfälle. Utbildningen är uppdelad i två delar, en om smitta-smittspridning och

Aktiviteter	Analys
	vårdrelaterade infektioner och en del som handlar om chefs ansvar, vilka lagar som styr och vilka verktyg som finns för att säkerställa en god hygienisk standard i verksamheten.
Implementering av nationell vägledning för vårdhygieniskt arbete	Kunskapsstyrningens vägledning för vårdhygieniskt arbete är omarbetad till en regional handlingsplan mot vårdrelaterade infektioner (VRI). Handlingsplanen har under året presenterats för hälso- och sjukvårdens ledningsgrupp och utvecklingschefer för respektive VO och är nu fastställd av Hälso- och sjukvårdsdirektören. De vårdhygieniska egenkontrollerna för slutenvård och primärvård är under omarbetning för att harmonisera med handlingsplanen. Särskilda egenkontroller är utifrån handlingsplanen framtagna för regionledning och för respektive VO för att tydliggöra vem som ansvarar för vad på ledningsnivå. Planen är att tillsammans med LAG-VRI genomföra dessa egenkontroller med ledning och respektive VO under början av år 2025.

Uppdrag: Bevaka vårdhygieniska aspekter i andra processer

Aktiviteter	Analys
Deltagande i bygg-/renoveringsprojekt	<p>Antalet byggprojekt där vårdhygien varit involverade har legat på ungefär samma nivå som tidigare år. De som tagit mest resurser i anspråk är akutsåret på Ryhov som inkluderar Medicin B, Medicin C, Medicin E (dagsjukvård, vårdavdelning samt HIA och pacemakeroperation), operationssalar på ögonmottagningen Ryhov.</p> <p>En iakttagelse är att flera större ombyggnadsprojekt genomförs eller planeras för genomförande under pågående verksamhet. Det gäller bland annat sterilcentralen samt endoskopimottagningen på Ryhov. Evakuering av verksamheten under pågående ombyggnad hade varit det bästa och säkraste för både patienter och personal. Detta har dock bedömts som alltför komplicerat och kostnadsdrivande.</p>
Deltagande i upphandlingar	<p>Under året så har Vårdhygien som vanligt varit delaktiga i flera upphandlingar. De mest resurskrävande har varit kemupphandlingen och handskupphandlingen samt endoskopiupphandlingen.</p> <p>Vårdhygien har tillsammans med Inköp tagit fram guider för val av handskar respektive förkläden och skyddsrockar. Tanken är att de ska hjälpa personal i regionen att beställa hem och använda rätt produkt utifrån behov. Arbetet har påbörjats för att skapa en guide även för desinfektionsmedel.</p>

Framgångsfaktorer: Ändamålsenliga, resurseffektiva och hållbara processer

Uppdrag: Minska klimatpåverkan från våra tjänsteresor

Aktiviteter	Analys
Stimulera resfria möten, samäkning och användning av poolbilar.	Vi reser fortfarande mindre än före pandemin. De resor som företas görs i stort sett enbart med poolbil, buss eller tåg.

Uppdrag: Smittskydd, vårdhygien och strama - Arbeta med att minska antibiotikaförskrivning

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Antal antibiotikarecept per 1000 invånare	<250 recept/1000 inv.	245,45 	Under pandemin sjönk antibiotikaförskrivningen radikalt för att därefter öka brant till och med maj-23 då ökningstakten minskade. Toppen nåddes i feb-24 då antibiotikaförskrivningen var 249,46 rec/TIN. Därefter har trenden varit minskande och årsresultatet blir 245,45 rec/TIN. De flesta verksamhetsområden har minskat sin antibiotikaförskrivning fränsett tandvård och utomlänsförskrivning som har ökat. Resultatet placerar Region Jönköpings län på en tredjeplats i landet på lägst antibiotikaförskrivning. Bidragande faktorer till det positiva resultatet är det systematiska arbetet som de Antibiotikasmarta koncepten för kliniker och vårdcentraler medför.
Andel penicillin vid samhällsförvärd pneumoni i slutenvård	>60 %	37,36 % 	Under året med betoning på sista halvåret av 2024 ökade andelen pneumonier orsakade av mykoplasma, både inom öppen- och slutenvården. Det förklarar den minskade andelen av penicillinbehandlade pneumonier som setts under 2024. I jan-25 minskar fallen med mykoplasma och förhoppningen är därmed att andelen pneumonier som behandlas med penicillin åter ökar igen.
Behandlingstid med Cefotaxim	<3 Dygn	2,04 Dygn 	Behandlingstid med Cefotaxim fortsatt på en stabil nivå. En sjunkande trend kan ses sedan första tertialen 2023, vilket kan vara en effekt av antibiotikaronder. Årsnittet för 2024 ligger på 2,15 dygn kontra 2,28 dygn för 2023.
Antibiotikasmarta kliniker	15 st.	16 st. 	Av 25 kliniker som bjudit in till konceptet är det nu 16 som blivit diplomerade. Sju kliniker är diplomerade för första gången och tre kliniker har vi tappat från föregående år. Anledningen till att dessa tre ej blev diplomerade i år relateras till resursbrist, andra prioriteringar och missförstånd.
Antibiotikasmarta Vårdcentraler	80 %	75 % 	Av 40 vårdcentraler är det nu 30 som blivit diplomerade som antibiotikasmarta. En vårdcentral blir diplomerad för första gången sedan start 2020 då de utfört självdeklaration, ytterligare fem vårdcentraler som inte blev antibiotikasmarta föregående år blev det i år. Fyra vårdcentraler som blev antibiotikasmarta föregående år blev inte antibiotikasmarta i år, en nådde inte målet på <250 rec/TIN, en utförde inte självdeklaration och två utförde aldrig en vårdhygienisk egenkontroll (första året med detta kriterium). Över tid är det fyra vårdcentraler vilka aldrig blivit antibiotikasmarta, tre av dessa har aldrig utfört självdeklaration och en har aldrig nått 70% målet på förstahandsantibiotika vid mättillfället.

Aktiviteter	Analys
Vårdcentralbesök med återkoppling av förskrivningsstatistik på förskrivarnivå	Under året har alla vårdcentraler fått återkoppling av förskrivningsstatistik vid besök på vårdcentralerna. Under våren togs nytt system fram för att enklare kunna framställa underlag för vårdcentralbesöken, mycket av arbetet är nu automatiserat för att kunna lägga mer tid på analysen av data. Verksamhetschefer på vårdcentral kan nu också få ett

Aktiviteter	Analys
	<p>underlag från Strama där varje förskrivare följs upp utefter några specifika mått, även detta underlag är automatiserat och kan fås på begäran för att till exempel kunna användas på medarbetarsamtal. Sex vårdcentraler får detta varje månad och Bra Liv får ett specifikt med alla hyrläkare i deras verksamhet. Ett nytt system för effektiv och hållbar bokning av vårdcentralbesök är under utveckling.</p>
<p>Antibiotikasmarta vårdcentraler</p>	<p>Det årliga konceptet <i>Antibiotikasmart vårdcentral</i>, vilket är frivilligt för vårdcentralerna, resulterade i att 30 av 40 blev diplomerade. Det är en ökning från 28 året innan och femte säsongen är nu avslutad.</p> <p>Trettiosex vårdcentraler klarade målet på färre än 250 recept per 1 000 listade, 39 vårdcentraler klarade att förskriva 70 % förstahandsantibiotika, alla vårdcentraler fick besök av Strama, 35 vårdcentraler utförde självdeklaration och 36 lämnade in vårdhygienisk egenkontroll.</p>
<p>Återkoppling av data till enheterna</p>	<p>Under året har fortsatt standardiserade utskick gått ut varje månad till alla vårdcentraler med innehåll om resultat i Antibiotikasmart Vårdcentral, aktuellt resultat i Stramas sju kvalitetsmål samt ett utskick med 25 målsatta kvalitetsindikatorer i MedRave/Primärvårdskvalitet. Dessa resultat skickas även ut till Bra Liv och Prima vård. Bra Liv har utöver detta mottagit underlag på antibiotikarecept som saknar koppling till infektionsdiagnos samt individförskrivarunderlag för deras hyrläkare. Sex vårdcentraler tar varje månad emot individförskrivarunderlag med kvalitetsmått för deras läkare. Bra Liv Nära får varje tertiäl en rapport där vi utvärderar deras verksamhet utifrån Stramas 13 målsatta indikatorer för digital vårdkontakt.</p> <p>Inom VO Medicinsk vård har månatliga utskick av samlade rapporter med data och analys om följsamhet till hygienrutiner, VRI och antibiotikaanvändning till medicin- och geriatrikklirikerna i länet fortsatt.</p> <p>I Diverportalen finns flera indikatorer där verksamheterna kan följa upp sin egen antibiotikaanvändning och en mängd rapporter skickas ut från Infektionsverket månatligen, per kvartal och år ut till verksamheter som efterfrågat data. Strama förser vårdval med data då de årligen följer upp antal recept per 1000 listade (viktat på kön och ålder) och Stramas indikatorer för antibiotikaförskrivning vid digitala vårdmöten.</p>
<p>Stöd för rationell antibiotikaanvändning</p>	<p>Stramas stöd till verksamheterna för rationell antibiotikaanvändning har senaste året utvecklats med hjälp av konceptet Antibiotikasmart. Med regionalt uppsatta kriterier når vi nu 30 av 40 vårdcentraler och 16 av 25 inbjudna kliniker som diplomerats för 2024. Detta koncept skapar en ökad efterfrågan på stöd och hjälp från Strama och Vårdhygien samtidigt som det ökar patientsäkerheten och värdet för Esther ute i verksamheterna. Under året har en Stramagrupp inom tandvården börjat etableras vilket kommer utvecklas under 2025.</p> <p>Riktlinjer för antibiotikabehandling är lättillgängliga för läkare inom slut- och primärvård via den nationella Strama-appen, som uppdateras och utvecklas kontinuerligt.</p>

Aktiviteter	Analys
Antibiotikasmarta Kliniker	Andra året med det frivilliga konceptet Antibiotikasmart klinik resulterade i att 16 av 25 inbjudna blivit diplomerade, detta är en ökning från 12 föregående år. De diplomas utefter kriterier som skapats tillsammans med respektive klinik vilket lyfter god hygienisk standard och rationell antibiotikaanvändning. Två utbildningar i LoK erbjuds vilket lett till att 849 sjuksköterskor utfört utbildningen Antibiotikasmart sjuksköterska senaste året, totalt har 1578 sjuksköterskor gått utbildningen sedan start i maj-21. Den andra utbildningen riktar sig mot läkare, sjuksköterskor och undersköterskor och har nått 1354 medarbetare senaste året, totalt har 2720 medarbetare gått utbildningen sedan maj-21. Dessa siffror är falskt för låga då dessa även kan göras i grupp. Under 2025 kommer konceptet revideras och nya mätetal tas fram för att mäta effekten för klinikerna.
Antibiotikasmart Sverige - partnerskap	Region Jönköpings partnerskap i Antibiotikasmart Sverige har under året inneburit att Strama-koordinatören under våren arbetat 10% som kriterie- och pilotledare för Antibiotikasmarta vårdcentraler nationellt. Antibiotikasmarta kriterier på nationell nivå är nu framtagna och kunde breddlanseras under hösten. Lärdomar och erfarenheter från nationell nivå tas med och appliceras på regional nivå.
Antibiotikaförskrivning vid digital vårdkontakt	Under året har 8,5 recept per 1 000 invånare (motsvarar 3 100 recept, 3,5% av totalen) förskrivits från digitala aktörer som verkar utanför vårt län till länets befolkning. Detta är en ökning från 7,7 under 2023. Från vårdcentralerna i regionen förskrevs det 887 antibiotikarecept (1,7% av vårdcentralernas recept) genom digital vårdkontakt. Av dessa stod Bra Liv för 99,4%. Endast 2,4% (6264 st) av vårdcentralernas infektionskontakter sköts via digital vårdkontakt och antalet antibiotikarecept per 100 infektionskontakter var 2024 på 14,2 vilket är marginellt lägre jämfört med 2023. Samma mått för andra besökstyper än digitalt ligger på 20,4 vilket tyder på att antibiotika inte är vanligare vid infektionsdiagnos digitalt än vid annan kontakt. Bra liv följs upp utefter Stramas framtagna kvalitetsindikatorer för digitala vårdkontakter. Av de tretton mått som följs är det sju mål som inte uppnås, dessa var fem under 2023. Mest förbättringspotential finns för diagnoserna faryngotonsillit, karbunkel och ospecifik hudinfektion vilket också är samma diagnoser som under 2023. Fyra kvalitetsmått går ej att följa upp då det är färre än 100 infektionskontakter under året.

Uppdrag: Smittskydd, vårdhygien och strama - Fortsatt bevakning av covid-19 och eventuellt behov av ny storskalig vaccination

Aktiviteter	Analys
Samordning av vaccination mot covid-19	Covid-19 vaccination har skett i två omgångar under 2024. Dels rekommenderades en vårdos i april till personer över 80 år och till personer över 65 år med dagliga omsorgsinsatser och dels rekommenderades en höstdos i oktober för alla personer över 65 år och yngre personer med riskfaktorer. Intresset för vårdosen var något lägre än väntat, men

Aktiviteter	Analys
	<p>liknande bild sågs i hela riket. En vårdcentral var med i ett pilotprojekt där vi med hjälp av en bokningsrobot kallade alla 80+ till en förbokad vaccinationstid, vilket upplevdes positivt och bidrog till en högre vaccinationstäckning.</p> <p>Höstens vaccinationsarbete gjordes gemensamt för covid-19 och influensa. Vi arbetade tillsammans med kommunikationsavdelningen och tog fram informationsmaterial och en invånartidning som gick ut till alla personer över 65 år. Utöver detta gick information ut via sms och till viss del genom utskick via 1177. Nytt för i år var att alla 80+ kontaktades personligen via brev eller telefon från sin vårdcentral och fick en bokad tid för vaccination eller information om tider för drop-in.</p> <p>Bokingsroboten, som automatiskt genererade kallelsebrev, användes av de flesta vårdcentraler och upplevs ha underlättat vårdcentralernas arbete och bidragit till en hög vaccinationstäckning. Vissa invånare upplevde svårigheter med att boka och ändra tider i och med att två separata system (Cosmic och MittVaccin) används i processen. Ett arbete med syfte att få till en än tydligare digital bokningsprocess är påbörjat.</p>

Uppdrag: Smittskydd, vårdhygien och strama - En informationskampanj ska genomföras kring de vaccinationer som erbjuds till äldre

Aktiviteter	Analys
<p>Informationskampanj kring pneumokockvaccination</p>	<p>Under året har drygt 11 500 personer över 65 år vaccinerats mot pneumokocker. Det innebär att 72 % av gruppen 65 år eller äldre vaccinerats mot pneumokocker någon gång under de senaste fem åren (ny dos rekommenderas vart femte år). Det finns ingen lättillgänglig nationell statistik över detta, men sannolikt är detta resultat bäst, eller bland de bästa, i Sverige.</p> <p>Vaccin mot pneumokocker kan ges året runt, men de allra flesta doserna ges i samband med vaccination mot covid-19 och/eller influensa. Informationskampanjen om pneumokockvaccination är numera koncentrerad till vår- respektive höstvaccinationen. Det var när vi började förordna samvaccination på detta sätt för ett par år sedan som antalet vaccinerade personer ökade kraftigt.</p>

Uppdrag: Smittskydd, vårdhygien och strama - TBE vaccination införs kostnadsfritt för barn mellan 3-18 år

Aktiviteter	Analys
<p>Samordning av införandet av kostnadsfri vaccination mot TBE till barn 3-18 år</p>	<p>Sedan 1 januari 2024 är TBE vaccination kostnadsfritt för barn 3-18 år i länet. Detta har resulterat i ett ökat vaccinationsintresse och 14 054 barn (3-18 år) har erhållit minst en dos vaccin under året. Totalt gavs 22 572 doser vaccin till barn 3-18 år under året. Vaccinationerna har skett på alla regionens vårdcentraler, men sedan 1 mars 2024 har även ett antal upphandlade externa vaccinatörer bidragit mycket i vaccinationsarbetet. Avtalen kommer förlängas med dessa aktörer även under 2025.</p>

Uppdrag: Effektiv myndighetsutövning

Aktiviteter	Analys
Tydlig process för hantering av paragrafärenden och uppföljning av resultat	<p>Under 2024 inkom 193 paragrafanmälningar till smittskyddsmyndigheten, vilket var en kraftig minskning. Inte någon gång under den senaste 10-årsperioden har så få anmälningar inkommit. Samtidigt ses en kraftig minskning av antalet fall med klamydia, både regionalt och nationellt, vilket skulle kunna vara en bidragande orsak, då klamydia står för majoriteten av antalet paragrafärendena. Ytterligare en orsak till minskningen kan vara vissa ändrade rutiner i samarbetet med infektionskliniken, som gör att vissa fall kan lösas utan en formell paragrafanmälan.</p> <p>Av de anmälningar som kom in var 150 anmälningar (78 %) avseende klamydia, gonorré eller syfilis och som under tidigare år var orsaken till anmälan främst att personer inte hörsammat uppmaning om att lämna prov.</p> <p>Vid årets slut hade 172 ärenden avslutats (89%), varav 37 ärenden avsåg personer folkbokförda i annan region och därför flyttats till smittskyddsmyndigheten i hemregionen. Av de resterande 156 ärendena som handlagts avskrevs 25% ärendena på grund av olika skäl. 138 av de avslutade ärendena avsåg STI-diagnoser och av dessa avskrevs 15 % vilket också innebär att majoriteten av ärenden fullföljdes.</p> <p>Handläggningstid för paragrafanmälningar var i medel 27 dagar under 2024. Variationen har dock varit stor (0-211 dagar), där ärenden avseende diagnoser hepatit B och MRSA är de som oftast tagit längst tid att handlägga. Orsaken till detta är sannolikt att det i flera ärenden handlar om att söka personer med till exempel ofullständiga personnummer och som kan ha återvänt till hemlandet eller ej är anträffbara av annan orsak.</p>

Uppdrag: Fungerande omvärldsbevakning

Aktiviteter	Analys
Epidemiologisk övervakning	<p>Säsongsmedelvärderna för influensa, covid-19 och RS-virus kulminerade redan före nyår och gick under början av året nedåt. Covid-19 var under våren nere på mycket låga nivåer, för att sedan öka något under sommaren. Utifrån mönstret de senaste åren förväntade vi oss en uppgång av antalet fall av covid-19 i oktober-november, och med anledning av det påbörjades höstens vaccinationer mot covid-19 och influensa ungefär en månad tidigare än vanligt, under oktober. Uppgången har dock hittills uteblivit och fram till och med årsskiftet ses fortfarande ingen tydlig ökning av antalet fall. Influensasäsongen och spridningen av RS-virus och vinterkräksjuka kom däremot igång under december.</p> <p>Invasiva infektioner med grupp A-streptokocker (iGAS) har fortsatt under våren att förekomma på en ovanligt hög nivå. Även andra manifestationer av GAS som tonsillit och scharlakansfeber fortsatte vara vanligt.</p> <p>Folkhälsomyndigheten och Strama har uppmanat till en ökad observans på allvarliga symtom, med frukostiga läkarbedömningar vid misstänkta streptokockinfektioner. Under hösten återgick dock antalet iGAS-infektioner till mer</p>

Aktiviteter	Analys
	<p>normala nivåer, efter ett par år med ovanligt många fall.</p> <p>En fortsatt spridning av mpox i Centralafrika ledde till att WHO i augusti deklarerade att sjukdomen utgör ett internationellt hälsot. Detta har lett till en del kommunikationsinsatser både externt (media) och internt till olika vårdverksamheter. Sverige har hittills endast haft ett importfall av den nya virusvarianten 1b (vilket var det första i världen utanför Afrika) och i nuläget bedöms risken för smittspridning här som mycket låg. Vaccin och vaccinarekommendationer för resenärer till drabbade områden finns. I Sverige sågs ett antal fall av virusvarianten 2b i Stockholm under våren, men under hösten har det varit lugnt.</p> <p>Under sommaren hade vi ett mässlingsfall, för första gången på nästan tio år. Personen hade smittats utomlands. En noggrann smittspårning genomfördes och ett antal kontakter fick vaccin som postexpositionspylax. Inga sekundärfall förekom, dvs personen med mässling smittade ingen annan.</p> <p>Det som dominerade det epidemiologiska läget i Sverige under hösten var en kraftig spridning av mykoplasma. Hos de flesta sågs en relativt lindrig sjukdom, men ovanligt många har sjukhusvårdats för allvarlig mykoplasma-pneumoni. Sannolikt avspeglar det stora antalet svårt sjuka att väldigt många varit infekterade, snarare än att infektionen generellt blivit allvarligare.</p> <p>Smittspridningen av kikhosta ökade under sommaren och fortsatte ligga på en hög nivå under hösten. Det var dock relativt få spädbarn som drabbades.</p>

Lärande och förnyelse

Under året har all personal på Smittskydd Vårdhygien deltagit i flera olika nationella möten, utbildningar och nätverk/arbetsgrupper. Två medarbetare har dessutom studerat på högskolenivå, antingen som enstaka kurser eller som del i en magisterexamen.

Strategiska mål: Bäst på att förbättra och förnya

Framgångsfaktorer: Förbättringskunskap

Uppdrag: Granskning och värdeoptimering av arbetssätt och arbetsuppgifter

Aktiviteter	Analys
Identifiera och fasa ut arbetssätt som inte längre bedöms värdeskapande.	I samband med höstens vaccinationskampanj har flera nya eller förändrade arbetssätt testats. Bland annat har arbetet med att lång tid i förväg manuellt samla in planerade vaccinationstider från alla vårdcentraler avskaffats. Istället lägger varje vårdcentral upp information om lediga tider att boka eller tider för drop in. Denna information kan enkelt uppdateras och anpassas till aktuellt behov.
Effekthemtagning - tillvaratagande av möjligheter vid verksamhetsutveckling med stöd av IT-lösningar.	

Framgångsfaktorer: Professionell kunskap

Aktiviteter	Analys
Deltagande i nationella möten, utbildningar och forum för erfarenhetsutbyten samt bevakning av nyhetshändelser och forskningsresultat	Under året har all personal på Smittskydd Vårdhygien deltagit i flera olika nationella möten och nätverk/arbetsgrupper. Bland annat på de årligt återkommande gemensamma och yrkesspecifika konferenserna inom både smittskydd och vårdhygien. Årets konferens för administratörerna inom smittskydd (SMAF) hölls i år i Jönköping. Region Jönköping har varit partner i Antibiotikasmart Sverige och under våren bidragit med 10% tjänst i det nationella arbetet riktat mot vårdcentraler. Medarbetare på enheten deltar i flera olika nationella uppdrag, så som styrelserna för Smittskyddsläkarföreningen, Smittskyddssjuksköterskeföreningen, Smittskyddsadministratörernas förening och Hygienläkarföreningen och med en representant i den nationella arbetsgruppen (NAG) Vårdhygien.

Medarbetare

Under året har inga medarbetare och slutat eller tillkommit och personalomsättningen är låg även över längre tid. Sjukfrånvaron ligger också på en mycket låg nivå.

Strategiska mål: Sveriges bästa offentliga arbetsgivare med Sveriges bästa arbetsplatser

Framgångsfaktorer: Rätt kompetens och bemanning

Uppdrag: Strategisk kompetensplanering

Framgångsfaktorer: En god arbetsmiljö och hälsa

Uppdrag: Ett välfungerande systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) i vardagen

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Personhälsa - Sjukfrånvaro %	5,5 %	1,1 % 	Fortsatt låg sjukfrånvaro. Huvudsakligen korttidssjukskrivningar pga infektioner och en del frånvaro för VAB.

Ekonomi

Det stora utbrottet av VRE har inneburit ökade kostnader för provtagning i samband med smittspårning och screening. Mer än hälften av enhetens budget utgörs av ersättning för vaccindoser som betalas ut till vaccinerande enheter i runt årsskiftet. Utgiftsposterna är därför ojämnt fördelade över året, men på totalen så är budgeten i balans.

Strategiska mål: God och hållbar hushållning

Framgångsfaktorer: Kostnadseffektiv verksamhet

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
 Ekonomi i balans	0 tkr	1 075 tkr 	Ekonomi i balans i slutet av året. Liksom tidigare år ligger vi med ett överskott under stor del av året innan utbetalningarna för vaccin mot influensa och pneumokocker görs runt årsskiftet. Kostnaderna för lab-analyser ökade under hösten pga ett utbrott av multiresistenta bakterier, vilket lett till omfattande smittspårning och screening och därmed fler prover än normalt.